

Riigikogu juhatus
riigikogu@riigikogu.ee

Teie
02.10.2024
Meie
14.10.2024

nr 2-3/15-151/
nr 1.1-8/2487-2

Vastus Riigikogu liikme kirjalikule küsimusele (KK 151)

Lugupeetud Andrei Korobeinik

Vastan Teie esitatud kirjalikule küsimusele riigieelarve kärpete kohta sotsiaalkaitseministri valitsemisalas, millega oli teil võimalik tutvuda ka 8. oktoobril 2024.a Riigikogu rahanduskomisjoni istungil. Rahanduskomisjonis esitletud slaidid on kaasas vastuse lisana.

1. Millised konkreetsed kulutused Teie ministeeriumi valdkonnas vähenevad võrreldes eelneva aastaga? Palun esitage nimekiri programmidest, tegevustest, projektidest jms, kus oleks arusaadav millega on tegemist ja mis on konkreetse kärpe suurus.

Sotsiaalkaitseministri valitsemisalas (Heaolu tulemusvaldkond) protsendikärbe 2025.a **kokku 2,1 mln eurot**:

- SoM tööjõu- ja majandamiskulud **0,4 mln eurot**
- TEHIKu tööjõu- ja majandamiskulud **0,3 mln eurot**
- TEHIKu IKT arenduste vähendamine **0,5 mln eurot**
- SKA majandamiskulud **0,3 mln eurot**
- Sotsiaalkindlustusameti sisutegevuste kokkuhoid **0,59 mln eurot**, sh:
  - Asendushoolduse tugiteenuste kokkuhoid – **0,15 mln eurot**. Olulist hooldus- ja eestkosteperede arvu suurenemist ei ole toimunud, mis tähendab, et tugiteenuste mahtu on võimalik vähendada selliselt, et see ei too kaasa olulist negatiivset mõju sihtgruppidele.
  - Pensionite ja sotsiaaltoetuste väljamaksmise toomine 5. kuupäevale järgneva kahe tööpäeva jooksul ning pensionite, perehüvitiste ja puude raskusastme tuvastamise menetlustähtaja pikendamine 30 tööpäevani – **0,18 mln eurot**.
  - Perelepitusteenuse arendus- ja teavitustegevuste kokkuhoid – **0,2 mln eurot**. SKA vähendab ennekõike perelepituse arendus- ja teavitustegevusi. Koolitused toimuvad plaanitust väiksemas mahu, vastavalt eelarve võimalustele. Teenuse pakkumine lapsevanematele jätkub.
  - KOV lastekaitsetöötajate töönoustamise kaotamine – **0,06 mln eurot**. Mõjutab ca 290 lastekaitsetöötajat ja võrgustikuliiget. Riigi poolt KOV ametnike töönoustamine ei ole jätkusuutlik ega taga vajalikku tuge. Välisvahendite projekti kaudu toetatakse KOV-des lastekaitsetöötajate tugisüsteemi väljaarendamist.

Riigieelarve revisjoni peamised otsused Heaolu tulemusvaldkonnas:

- Üksi elava pensionäri toetuse mittemaksmine üldhooldusteenusel olevatele pensionäridele. Otsuse tulemusena väheneb toetusega seotud eelarve 2025. aastal 1,34 mln eurot.
- Vanemahüvitise ülempiiri seadmine kolmekordse üle-eelmise kalendriaasta keskmise sotsiaalmaksuga maksustatud tulu asemel kahekordsele keskmisele, sh ema vanemahüvitis. Vanemahüvitise vähendamise kaotamine samaaegse töötamise korral. Ülempiiri vähendamine puudutab umbes 12% vanemahüvitise saajatest ehk ca 3500 lapsevanemat aastas ja aitab 2026. aastal riigil kokku hoida ligi 13 mln eurot.
- Riigipoolse ravikindlustusmaksu maksmise lõpetamine ülalpeetavate abikaasade eest. Alates 2026. aastast lõpetada riigi poolt ravikindlustusmaksu maksmine lastega koduse ülalpeetava abikaasa või registreeritud elukaaslase eest. Muudatus ei puuduta alla 3-aastast last kasvatavaid ning kolme ja enama lapsega vanemaid, kelle eest riik jätkab sotsiaalmaksu maksmist. Muudatus mõjutab Tervisekassa andmetel 1051 inimest, kellel on edaspidi võimalik pöörduda Töötukassasse, asuda tööle või sõlmida vabatahtlik kindlustusleping. Prognoositav positiivne mõju riigieelarve positsioonile kokku on 2026. aastal 1,23 mln eurot. Mõju SKA eelarvele on 2,29 mln eurot, st väheneb erijuhtudel sotsiaalmaksu kulu 1,61 mln ning väheneb riigieelarve muudest vahenditest kaetav sotsiaalmaksust makstavate pensionide puudujäägi katteks olev kulu 0,68 mln eurot. Töötukassa eelarvele on mõju negatiivne, sest lisanduvad kulud ca 1,04 mln eurot, kuna suurenevad kulud nendele isikutele, kes end töötuna arvele võtavad. Vähene negatiivne mõju on ka Tervisekassal 0,02 mln eurot. Järgnevatel aastatel on mõju Tervisekassale positiivne 0,2 mln.

2. Millised valdkonnad saavad kärbetest õige enam mõjutatud?

Sotsiaalkaitseministri pädevusvaldkonnas on teenuste, hüvitiste sihtgruppideks peamiselt pensionärid, erivajadustega inimesed ning lapsed ja pered. Nende sihtgruppide arvelt kärpimine on keeruline ja nõuab alati äärmiselt kaalutletud otsuseid. Kärbetest saavad mõjutatud pensionärid, aga ka lapsevanemad.

3. Kuidas Te hindate kärbete mõju valdkonna teenuste kvaliteedile ja üldisele toimimisele?

Valitsuses otsustatud kärbete eesmärk on avaliku raha õiglasem kasutamine.

Null-eelarve protsessis oleme läbi analüüsinud sisuliselt iga tegevuse, mis ministeeriumi valitsemisalas on, et aru saada, kus on võimalik bürokraatiat vähendada. Bürokraatia vähendamine tähendab ka mugavust inimestele, kellel on võimalik taotleda ühes kohas või samaaegselt ühe taotlusega ka mõnda teist toetust või staatust.

Otsisime ka dubleerivaid tegevusi ning kokkuhoiukohti, mille kaotamise mõjud ei avaldaks inimeste eludele liialt suurt mõju.

Ametkonna vähendamine mõjutab ka inimestele pakutavaid teenuseid. Mõnes kohas on mõju kaudsem, sest kokkuhoid tuleb arendustegevuste arvelt – teenuste osutamine jätkub, kuid mitmed planeeritud arendused jäävad ootele. Kus võimalik, oleme püüdnud leida alternatiive. See on eelarve puudujäägi tingimustes ainumõeldav samm.

4. Kas on plaanis koondada töötajaid või vahendada ministeeriumi personalikulusid? Kui jah, siis millises ulatuses?

Oleme Sotsiaalministeeriumi juba praegu üsna õhukeseks kärpinud ja otsime sellele vaatamata pidevalt võimalusi, kuidas veelgi efektiivsemalt saada hakkama meile seatud ülesannete täitmisega. Tõhustame poliitikavaldkondade juhtimist kogu haldusalas, et lahendaksime maksumaksja jaoks olulisi probleeme tervikliku teenusega/pakuksime kodanikule lahendusi võimalikult terviklikult.

Sotsiaalministeeriumis kokku koondasime 2023.a viis inimest ja kaotasime 17 ametikohta.

2024.a koondamiste lõppnumbrit ei ole praegu võimalik öelda. Ühelt poolt oleme poliitikavaldkondade juhtimise tõhustamiseks oma ametikohti reorganiseerimas ja mõned koondamised on olnud seoses sellega – kokku 8 inimest. Tuleva aasta tööplaanide ja täpsema eelarve koostamine aga alles algab, mis tähendab, et kuidas täpselt jaotub sotsiaalministeeriumi tööjõu- ja majandamiskulude kärke 438 000 eurot, selgub selle protsessi käigus aasta lõpuks.

Sotsiaalkaitseministri vastutusalas olevas Sotsiaalkindlustusametis on juba varasemalt seda kokkuhoidu tehtud ja tööjõudu vähendanud. Eelmise aasta sügisega võrreldes on Sotsiaalkindlustusametis töökohti veerandi võrra vähem.

5. Kas töötajate tööülesanded automatiseeritakse? Kui jah, siis palun tooge välja konkreetsed projektid, mis on suunatud automatiseerimisele või tehisintellekti kasutamisele

Küsimusele 4 vastuses toodud personali vähendamised, ei ole seotud tööülesannete automatiseerimisega. Küll aga on infosüsteemide pideva arendamise eesmärk, et vähendada tulevikus käsitsi tehtavate tööde hulka, optimeerida ja lihtsustada tööprotsesse.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Signe Riisalo

sotsiaalkaitseminister

Lisa: SOM valitsemisala 2025RE slaidiesitlus

Gerli Baida

Gerli.Baida@sm.ee